

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРЕТИЧНА ФОНЕТИКА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Англійська мова і література»
Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.02 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теоретична фонетика англійської мови
Викладач	Кульчицька Ольга Остапівна
Контактний телефон викладача	+380951761635
Е-mail викладача	olga.kulchytska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	Три кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділок 17.00
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є системи мовлення: сегментна (звук/фонема) і просодична (включає підсистеми тону, наголосу у висловлюванні, темпу, ритму, а також паузацію).</p> <p>Курс теоретичної фонетики англійської мови – невід’ємна частина освіти лінгвіста, філолога, вчителя англійської мови у середній школі. Курс</p> <ul style="list-style-type: none"> - закладає основу розуміння взаємозв’язку мови і мовлення, - розкриває особливості сегментної й супрасегментної систем англійської мови, - демонструє, як заміна одного звука у слові може спричинити зміну значення, - роз’яснює, чому склад, а не звук/фонема є найменшою одиницею мовлення, що сприймається вухом і мозком людини, - витлумачує різницю між наголосом у слові й висловлюванні, - дає розуміння того, що варіації тону, наголосу, тривалості звучання, паузи у висловлюванні виражають не тільки почуття та емоції, але й думку мовця. <p>Ця академічна дисципліна може навчити вмотивованого студента думати і самостійно набувати знання.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none"> - наголошення важливості галузі, що вивчає закономірності усної форми комунікації, - розвиток навичок аналітичного мислення, - викладення основ ієрархічної системи одиниць сегментного та супрасегментного фонетичних рівнів, - формування у студентів розуміння особливостей системи фонетичних засобів, - демонстрація зв’язку фонетичної теорії з практикою усного спілкування. <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none"> - висвітлення основних фонетичних та фонологічних характеристик і функцій одиниць сегментного і супрасегментного рівнів, <ul style="list-style-type: none"> - виявлення інваріантних та варіативних характеристик усного мовлення та особливостей їх взаємодії зі змістовим планом висловлювання - розвиток навичок фонетичного/фонологічного аналізу висловлювання. 	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Здатність учитися і оволодівати знаннями, засвоювати комплекс знань, умінь і ставлень, необхідного для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції . - Здатність до пошуку, опрацювання, критичного аналізу інформації з різних джерел. - Уміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми у лінгвістичній галузі та 	

соціальної сфері.

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу отриманої інформації.
- Здатність використовувати набуті знання у професійній діяльності та ситуаціях соціального спілкування.
- Здатність використовувати іноземну мову як засіб комунікації.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Усвідомлення принципів академічної доброчесності.

Фахові компетентності:

- Розуміння теоретичних основ лінгвістичної науки, місця теоретичної фонетики у її структурі.
- Здатність використовувати у професійній діяльності знання з теоретичної фонетики при викладанні англійської мови у закладах загальної середньої освіти: планувати, організувати та проводити уроки, беручи до уваги необхідність вироблення сталих навичок правильної артикуляції звуків англійської мови та правильного просодичного (інтонаційного) оформлення висловлювання.
- Здатність ефективно використовувати англійську мову, зокрема її фонетичну систему, у різних жанрово-стильових видах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність дати загальну характеристику сегментному (звуковому) і супрасегментному (просодичному, або інтонаційному) рівням мовлення.
- Володіння знаннями про артикуляційні особливості звуків англійської мови, фонематичний склад сучасної англійської мови, фонетичний аспект складу слова й словесного наголосу.
- Здатність правильно (відповідно до змісту висловлювання й наміру мовця) поділяти висловлювання на менші складові одиниці – ритмічні і тональні (сміслові) групи; здатність правильно визначати і акцентувати частини висловлювання, що у конкретній ситуації несуть основне смислове навантаження.
- Здатність дотримуватися норм ритмічної організації англійського мовлення.
- Здатність правильно використовувати мовленнєву мелодіку для передачі смислу сказаного, емоцій, ставлення до сказаного, до ситуації та співрозмовника.
- Здатність аналізувати й описувати фонетичну складову соціолінгвальної ситуації, визначати роль фонетичної складової та її взаємодію з іншими лінгвістичними факторами у різних типах дискурсу.
- Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією фонетики.

5. Програмні результати навчання

- Ефективно працювати з інформацією: здійснювати підбір необхідної інформації з фахової літератури та електронних баз даних, критично осмислювати, інтерпретувати, систематизувати, використовувати її у навчанні та науковій роботі.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач означеної галузі та проблем професійної діяльності.
  - Розуміти місце фонетики у системі лінгвістичних наук, її зв'язки з іншими галузями знань, її роль як одного із засобів реалізації значення і смислу у процесі комунікації.
- Використовувати набуті знання з теоретичної фонетики у практичному курсі англійської мови та у подальшому викладанні англійської мови у закладах

загальної середньої освіти.

- Розуміти основні проблеми теоретичної фонетики та методи їх розв'язання.
- Знати норми літературної англійської мови, зокрема вимови, та використовувати її для розв'язання завдань у процесі комунікації в різних соціальних ситуаціях, включаючи професійну діяльність.
- Вміти правильно організувати власне мовлення з точки зору артикуляції, словесного наголосу, поділу висловлювання на тональні (сміслові) групи, фразового наголосу, ритмічної структури тональної групи/висловлювання/дискурсу, темпу, паузації.
- Використовувати отримані знання для аналізу фонетичної складової мовлення як у комунікативних ситуаціях реального життя і професійній діяльності, так і при здійсненні наукового дослідження.
- Дотримуватися правил академічної доброчесності.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5	035 Філологія	3	нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Предмет фонетики. Фонетична система мови. Аспекти звукових явищ.	2	1	6
Тема 2. <i>Сегментний рівень мовлення.</i> Принципи класифікації звуків. Системи голосних і приголосних, їх артикуляторні та акустичні характеристики.	2	1	8
Тема 3. Артикуляторний аналіз звуків англійської мови.	2	1	10
Тема 4. Теорія фонем. Поняття фонем і алофона. Дистинктивні ознаки фонем. Модифікації фонем у мовленні. Фонологічні опозиції. Функції фонем. Типи транскрипції.	4	2	10
Тема 5. Склад як фонетична і фонологічна одиниця. Теорії утворення складу. Структура складу. Силабіфікація. Функції складу.	1	1	4
Тема 6. Словесний наголос. Природа словесного наголосу в англійській мові. Лінгвістично релевантні ступені наголосу. Моделі наголошення слова. Функції наголосу.	1	1	4
Тема 7. <i>Супрасегментний рівень мовлення.</i> Інтонація і просодія. Функції інтонації. Просодичні одиниці. Просодичні підсистеми.	4	1	10
Тема 8.	4	2	8

Підсистеми тону. Наголос у висловлюванні. Ритм. Темп. Паузація.			
	ЗАГ.:	20	10
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання курсу регламентується критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, прийнятими в університеті. Залік вважається зарахованим, якщо сумарна оцінка за відповіді (усні та письмові) на практичних заняттях і на заліку становить не менше 50 балів.</p> <p>Загальна максимальна сума балів за курс дорівнює 100, що є сумою балів за відповіді та виконання практичних завдань на семінарських заняттях (включаючи дві підсумкові контрольні роботи), частина з яких передбачає самостійне опрацювання матеріалу. Семінарські (практичні) заняття й підготовка до них становлять змістові модулі 1 і 2 відповідно; за них студент/студентка отримує максимум 50 балів. Залік і підготовка до нього становить змістовий модуль 3. Максимальна оцінка на заліку – 50 балів, що в сумі зі змістовими модулями 1 і 2 складає 100 балів.</p>		
Вимоги до письмових робіт	<p>Передбачено дві підсумкові контрольні роботи для денної форми навчання і одна підсумкова контрольна робота для заочної. В умовах роботи online контрольні роботи виконуються у форматі тестових завдань, платформа d-learn.</p> <p>Види роботи:</p> <p>Денна форма навчання</p> <p>1. Тестові завдання по темах 4-6. Термін написання: семінарське заняття 3.</p> <p>2. Тестові завдання по темах 7, 8 . Термін виконання: семінарське заняття 5.</p> <p>Заочна форма навчання</p> <p>Тестові завдання по темах 1-8. Термін виконання: семінарське заняття.</p>		
Семінарські заняття	<p>Оцінюється відвідування усіх п'яти практичних (семінарських) занять, включаючи дві підсумкові контрольні роботи. Відповіді оцінюються за п'ятибальною шкалою. Максимальна кількість балів становить 50 (розраховується як середнє арифметичне усіх занять із ваговим коефіцієнтом 2).</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Мінімум 25 балів за результатами семінарських занять.</p>		
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю — залік. Форма здачі — за відомостями 1 і 2 усна; за відомістю 3 — тест (платформа d-learn).</p> <p>Структура білета і розподіл балів за завдання:</p> <p>Максимально 20 балів за кожне завдання.</p> <p>1. Запитання по темі 1 2. Запитання по темах 2, 3 3. Запитання по темі 4, 4. Запитання по темах 5, 6 5. Запитання по темах 7,8</p>		

8. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Письмова контрольна робота 1 повинна виконуватись самостійно, без використання несанкціонованих джерел інформації, бути зданою вчасно. При виставленні оцінки враховуються правильність і повнота відповіді.

Контрольна робота 2 у формі тестових завдань оцінюється системою d-learn. За умови відсутності студента на занятті з поважної причини (проблеми технічного характеру, хвороба, вийняткові сімейні обставини) або отриманні негативної оцінки цей вид контролю передбачає можливість другої спроби.

Академічна доброчесність:

Наголошується на недопустимості:

- використання мобільного телефону, інших електронних чи паперових джерел/носіїв інформації на заняттях і на заліку,
- плагіату.

Відвідування занять:

Наголошується на недопустимості пропусків занять без поважної причини (хвороба, виняткові сімейні обставини).

Студенти можуть відпрацювати пропущене заняття. У такому випадку разом із позначкою відсутності у журналі зазначається оцінка за відповідь під час відпрацювання, яка враховується системою електронного журналу.

9. Рекомендована література

Базова

1. Васильев В. А. 1980. Фонетика английского языка: Нормативный курс. Москва: Высшая школа. 256 с. Англ.
2. Парашук В. Ю. 2005. Теоретична фонетика англійської мови. Вінниця: Нова Книга. 240 с. Англ.
3. Кульчицька О.О. 2021. Короткий курс лекцій з теоретичної фонетики англійської мови. Івано-Франківськ. 78 с. Англ.
4. Vorisova, L.V., Metlyuk, A. A. 1980. Theoretical phonetics. Минск: Вышэйшая школа. 144 p.
5. Brown, G. 1984. Listening to spoken English. Moscow: Prosveshcheniye. 172 p.
6. Crystal, D. 2003. The Cambridge encyclopedia of English. 2nd edn. Cambridge: CUP. 480 p.
7. O'Connor, J. D., Arnold, G. F. 1973. Intonation of colloquial English. London: Longman.

Допоміжна

1. Antipova, E. Ya., Kanevskaya, S. L., Pigulevskaya G. A. 1974. English intonation. Ленинград: Просвещение. 232 с.
2. Bittner, M.A. 2013, Spring term. Distinctive features, complementary distribution & free variation. Academia.edu
Retrieved July 14, 2020, from
https://www.academia.edu/5330545/Distinctive_Features_Complementary_Distribution_and_Free_Variation
3. Couper-Kuhlen, E. 1993. English speech rhythm. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Co. 346 p.
4. Cruttenden, A. 2014. Gimson's pronunciation of English. Abingdon: Routledge. 410 p.
5. Fox, A. 2002. Prosodic features and prosodic structure: The phonology of 'suprasegmentals'. New York: Oxford University Press. 414 p.
6. Leontieva, S. F. 1988. A theoretical course of English. Москва: Высшая школа. 336 p.
7. Wells, J.C. 1990. Syllabification and allophony. In S. Ramsaran (Ed.), Studies in the pronunciation of English: A commemorative volume in honour of A.C. Gimson. Routledge. pp. 76–86.
8. Wells, J. C. 2006. English intonation: An introduction. Cambridge: CUP. 273 p.

Викладач
Кульчицька Ольга Остапівна,
доцент кафедри англійської філології